

Vår saksbehandler:
Ellen Rye

Vår dato:
19.01.2015

Deres dato:

Telefon:

Vår referanse:

Deres referanse:

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNEHAGELOVEN OG TILHØRENDE FORSKRIFTER

Vi viser med dette til Kunnskapsdepartementets brev av 17. november 2014 om forslag til endringer i barnehageloven og tilhørende forskrifter, og takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse.

Høgskolen i Buskerud og Vestfold utdanner barnehagelærere. I tillegg til bachelorutdanning både i Drammen og på Bakkenteigen i Vestfold, tilbyr høgskolen masterutdanning i Barnehagepedagogikk og profesjonskunnskap.

Vedr. Fylkesmannens mulighet til å føre tilsyn med barnehager

Høgskolen støtter departementets vurderinger og forslag når det gjelder statlig tilsyn med barnehagene og kommunene, og mener at de foreslåtte endringene vil tydeliggjøre tilsynsansvaret for barnehagesektoren og styrke tilsynets kvalitet.

Vedr. presisering av barnehagens adgang til å arbeide med dokumentasjon og vurdering

Departementet tar utgangspunkt i behovet for å klargjøre regelverket knyttet til barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering. I høringsnotatet vises det til at kravene til arbeidet med dokumentasjon og vurdering i dag er fastsatt i forskrift for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen), og at endringene som foreslås ligger innenfor gjeldende rett og det barnehagen i dag praktiserer i sitt dokumentasjons- og vurderingsarbeid. Samtidig vil departementet igangsette et arbeid med en helhetlig revidering av rammeplanen. Departementet legger til grunn at en tydeliggjøring av regelverket ikke skal føre til økt arbeidsbyrde for den enkelte barnehage.

Høgskolen støtter i utgangspunktet departementets vurdering av at hjemmelen for barnehagelærerens arbeid med vurdering og dokumentasjon bør flyttes fra rammeplanen til barnehageloven. Vi mener imidlertid at flere formuleringer i høringsnotatet gir grunnlag for å stille spørsmål ved om de foreslåtte endringene innebærer en presisering av gjeldende rett og praksis, eller om de i stedet signaliserer vesentlige endringer ift gjeldende rett, eksisterende praksis og forholdet mellom eiers og profesjonens ansvar.

I gjeldende rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, kapittel 4 - Planlegging, dokumentasjon og vurdering, heter det at «den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet

og barns medvirkning. Barnehagens styrer har et særlig ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for.» (s.31). Videre skal det «legges til rette for bredest mulig medvirkning fra barn, foreldre, barnehagens personale og eiere i planlegging, dokumentasjon og vurdering av barnehagens pedagogiske virksomhet». Det primære ansvaret for dokumentasjon og vurdering er dermed lagt til styrer og pedagogisk personale.

Under punkt 6.7 om *eiers ansvar* i høringsnotatet, viser departementet til at barnehageeier har det overordnede juridiske ansvaret, og dermed «rett til å velge hvilke system, verktøy og observasjonsmetoder barnehagen skal benytte for å følge med på barns trivsel og utvikling i hverdagen, og for å oppdage og følge opp barn med særlige behov for hjelp og støtte». Departementet skriver videre at «i barnehageeiers valg av system, verktøy og observasjonsmetoder er det derfor viktig å legge til rette for faglig samarbeid og *medvirkning fra styrer og pedagogisk leder*».

Høgskolen er innforstått med at eiers juridiske ansvar innebærer at barnehageeier må kunne ta beslutninger som sikrer at praksis er i tråd med gjeldende lov og regelverk. Imidlertid kan formuleringene under punkt 6.7 gi inntrykk av at hovedregelen og vanlig praksis er at barnehageeier velger hvilke system, verktøy og observasjonsmetoder den enkelte barnehage skal bruke i sitt pedagogiske arbeid. Mens dagens rammeplan vektlegger medvirkning *fra eier* når det gjelder dokumentasjon og vurdering, kan formuleringene forstås slik at det først og fremst er eier som skal ta beslutninger om system, verktøy og metoder. Dersom departementet legger dette til grunn for revisjon av rammeplanen, vil det etter høgskolens vurdering innebære en betydelig innskrenkning av barnehagens metodefrihet ift gjeldende rammeplan, og en vesentlig endring ift eksisterende rett når det gjelder forholdet mellom eier og styrer/pedagogisk leders ansvar for dokumentasjon og vurdering.

Ifølge gjeldende rett har styrer og pedagogiske ledere det særlige ansvaret for barnehagens pedagogiske virksomhet. Det er innenfor det profesjonelle fellesskapet at barnehagens mandat må forvaltes, i samarbeid med barnehagens personale og foreldrene. I forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning beskrives barnehagelærernes kvalifikasjoner/læringsutbytte etter endt utdanning under § 2. I hele § 2 legges det vekt på utdanningens forventninger om faglighet og autonomi etter endt barnehagelærerutdanning. Å gjøre egne valg, tuftet på grundig faglighet, etiske refleksjoner og lov- og rammeverk preger barnehagelærernes arbeid. Barnehagelærernes utdanning, relasjoner og daglige samhandling med barn og foreldre danner grunnlaget for deres faglige dømmekraft. Dette er også en absolutt forutsetning for hvordan barn og foreldres lovfestede rett til medvirkning kan ivaretas. Å gi barnehageeierne rett til å velge system, verktøy og observasjonsmetoder vil være et tilbakeslag for barnehagen som demokratisk samfunnsinstitusjon, og svekke muligheten for å ivareta et kvalitativt godt tilbud i tråd med bestemmelsene i loven. Høgskolen mener at den kommende revisjonen av rammeplanen må holde fast ved barnehagens metodefrihet og profesjonens gjeldende ansvar for det pedagogiske arbeidet.

En sentral begrunnelse for departementets forslag om å hjemle barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering i loven, er knyttet til kravet om individuell tilpasning. Departementet viser til at barnehagelovens §§ 1 og 2 klargjør at det enkelte barn skal ha et individuelt tilrettelagt pedagogisk tilbud (s. 24). Dokumentasjon av enkeltbarns trivsel og utvikling skal gi grunnlag for individuell tilrettelegging. Departementet mener følgelig at dokumentasjon og vurdering av barnegruppen og det enkelte barns interesser, kunnskaper og erfaringer er en forutsetning for at barnehagen skal kunne oppfylle de lovpålagte oppgavene og pliktene.

I henhold til eksisterende rammeplan skal barnegruppen og det enkelte barns trivsel og utvikling *observeres og vurderes* fortløpende. *Dokumentasjon* knyttes først og fremst til det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Dokumentasjon av enkeltbarn skal foregå forutsetningsvis og i samarbeid og forståelse med barnas foresatte. Dokumentasjon skal først og fremst ligge til grunn for utvikling av det pedagogiske

arbeidet. I tillegg skal dokumentasjon bidra til å synliggjøre barnehagens arbeid til foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet.

Presiseringene i høringsnotatet kan tolkes som at departementet ønsker å legge til rette for økt dokumentasjon av barnegruppen og det enkelte barn sammenliknet med dagens praksis. Høgskolen mener at den foreslåtte endringen i lovteksten vil kunne få den konsekvens at eier pålegger barnehagen et mer omfattende dokumentasjonsarbeid enn i dag. Når departementet har som utgangspunkt at tydeliggjøring av regelverket ikke skal føre til økt arbeidsbyrde for den enkelte barnehage, bør departementet ifm revisjon av rammeplanen avklare hvilke krav som stilles til hhv *vurdering og dokumentasjon*. Det vil også være avgjørende at departementet er tydelig på hva slags informasjon som kan være egnet som styringsinformasjon, og som kan gi eier informasjon om kvaliteten på barnehagens arbeid.

Oppsummert er det formuleringer i departementets høringsnotat som peker i retning av endringer i etablert balanse mellom eiers rett og plikt til å føre tilsyn og følge opp om barnehagens arbeid er i tråd med gjeldende lov og regelverk, og det profesjonelle ansvaret for kvaliteten i barnehagens pedagogiske arbeid og oppfølgingen av det enkelte barn. Dersom dette følges opp i revisjonen av rammeplanen, gir det inntrykk av svekket tillit til profesjonen og profesjonsutdanningen, noe som høgskolen mener vil være meget uheldig.

Med referanse til personopplysningsloven viser departementet til at den behandling av personopplysninger som barnehagene trenger for å oppfylle plikter og oppgaver som følger av barnehageloven, ikke vil forutsette innhenting av foreldrenes samtykke. Høgskolen støtter departementets vurdering av at barnehagen må ha anledning til å dokumentere barns utvikling og trivsel og behandle personopplysninger i den grad dette er nødvendig for å sikre barnet et godt pedagogisk tilbud, og uten at dette forutsetter foreldrenes samtykke.

Vedr. erstatning av begrepet førskolelærer med begrepet barnehagelærer

HBV støtter departementets vurderinger og forslag om å erstatte begrepet førskolelærer med barnehagelærer i lovteksten, slik at loven med tilhørende forskrifter harmoniseres med forskriften for den nye barnehagelærerutdanningen.

Med hilsen
for Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Petter Aasen
Rektor

Kai Mjøsund
Høgskoledirektør